

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

XXI. De Infallibilitate & Perpetuitate Ecclesiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

tum quod in materia versetur supernaturali. tum quod ex sacro codice ostendi non possit, veram Ecclesiam Christi debere solum docere ea, quae cuique ad salutem sunt creditu necessaria; haec quippe paucissima sunt, & stare cum illis possunt pleraeque omnes haereses, quas unquam ortus euomuit. Minor Propositio eiusdem Syllogismi nec pilo est melior, sed illa reconduntur pleraeque haeresum monstra ex privato Spiritu prognata, ut passim ex praesentibus nostris Controversijs constat.

XLII. Ex haecenus dictis facile perspicitur discrimen varium inter nostram & haereticorum doctrinam de Visibilitate Ecclesiae. Nam 1. Nos asserimus, formam Ecclesiae esse Unionem quandam Respectivam ad multitudinem hominum in eadem externa Fidei professione, Sacramentorum usu, Regimine Ecclesiastico: Haeretici dicunt, formam Ecclesiae esse Absolutam, nempe veram Fidem & Iustitiam Christi recte credentibus imputatam. 2. Nos asserimus Ecclesiam esse adaequatè Visibilem, quia omnia visibilia sunt, quae unio illa respicit & complectitur, nempe homines, externa fidei professio, Sacramentorum usus, Ecclesiastica gubernatio: Haeretici dicunt, Ecclesiam esse aliquam solum ex parte visibilem, nimirum per externam societatem & Religionis exercitium. 3. Nos asserimus, Ecclesiam semper esse, fuisse, ac fore visibilem: Haeretici dicere hoc nequaquam possunt. Tum quod nulla ipsorum fides, societas, & Religionis exercitium ante Lutherum omnibus retro annis fuerit. Tum quod etiamnum forma occulta, qua illorum Ecclesia constituitur, per nullum externum signum potest fieri visibilis; siquidem praedicta forma creditur, & qua talis videri non potest.

XLIII. Interim fatemur nos Catholici, in Ecclesia nostra esse aliud, quod videtur: aliud quod creditur. Quippe videmus illam multitudinem hominum in eadem externa fidei professione, Sacramentorum usu, regimine per unum Caput: Credimus autem hanc multitudinem seu coetum hominum esse veram Christi Ecclesiam. Fatemur etiam, eum qui Ecclesiam nostram ingredi cupit, debere omnes ejus partes per totum orbem diffusas habere perspectas, non quod distincta & sensibilis cognitio omnium particularium Ecclesiarum requiratur, sed quod in istis talis debeat esse professio fidei publica, talis Sacramentorum usus, talis gubernatio Ecclesiastica &c. Ut inde cognosci facile possit, eandem quoque esse in alijs partibus orbis talem, qualis est ibi, ubi vult illam ingredi. Sic ergo tota Catholica Ecclesia est adaequatè conspicua in se, ut possit unicuique in particularibus coetibus, si velit eos perlustrare, ad sensum fieri visibilis.

XLIV. Dicunt Visibilitas ista externa per signa praedicta est fallibilis. Ergo per illam cognoscere aliquis nequit, ubinam sit vera Ecclesia, ut illam ingredi possit. Resp. Ad Visibilitatem Ecclesiae sufficere, ut saltem in genere sciatur, in hoc coetu hominum esse quosdam verè Fideles; quamvis in particulari non constet certò, an ille vel iste verè credat; haec autem scientia generalis certa evadit ex sanctitate, miraculis, & alijs notis. Stat igitur doctrina nostra de adaequata Ecclesiae Visibilitate inconcussa: & haeretici contra eam insurgentes ex eo speciatim errant, tum quod sup-

ponant falsa sua principia, tum quod perinde de rebus supernaturalibus ac naturalibus Philosophandum putent.

CONTROVERSIAM XXI.

DE INFALLIBILITATE ET Perpetuitate Ecclesiae.

Non est quaestio de aliqua parte Ecclesiae, sed de tota Ecclesia. Nam aliquam Ecclesiae partem, hoc est, aliquos Christianos errare posse, & verò re ipsa errasse, extra omnem controversiam est. Erravit Arius negans Christi Divinitatem. Erravit Macedonius Spiritus Sancti Divinitatem negans. Erravit Nestorius asserens, duas in Christo personas. Erraverunt Eutyches & Dioscorus, asserentes unam in Christo Naturam. Erraverunt Pelagiani negantes peccatum originale, & necessitatem gratiae. Erraverunt Donatistae in sola Africa veram Christi Ecclesiam esse rati. Erraverunt Agnoistae, Monothelitae, Albigenes & alij plures, qui omnes, cum corrigi ab Ecclesia noluerint, sed pertinaciter in errore suo perstiterint, ab eadem damnati, & tanquam membra putrida abscissi fuerunt. Loquendo igitur de tota multitudine & grege Christianorum ex Pastore & ovibus conflato.

PARS PRIOR.

DOCTRINAE CATHOLICORUM.

Doctrina Prima. Tota Ecclesia Catholica nunquam in fide erravit, neque deinceps errare potest. Ita omnes Catholici omnibus retro saeculis, uti eruditissime ostendit P. Jacobus Guaterius in Tabulis suis chronographicis. Probat, 1. ex S. Script. Isajae 54. v. 4. dicit Deus ad Ecclesiam suam: *noli timere, quia non confundèris, neque erubescès.* Matth. 16. v. 16. & cap. 28. v. 20. ait Christus: *Eccè ergo vobiscum sum usque ad consummationem saeculi.* Ioa. 16. v. 13. *Spiritus veritatis, qui docebit vos omnia.* Matth. 16. v. 18. *Portae Inferi non prevalebunt adversus eam.* Unde sic argumentamur. Si tota Ecclesia decipi posset, & induci in errorem, Ecclesia confunderetur & erubesceret: Christus non esset cum illa usque ad consummationem saeculi: Spiritus S. non doceret illam omnem veritatem: Portae inferi prevalerent adversus eam &c. Consequens repugnat promissionibus Dei & Christi. Ergo &c.

II. Dicunt haeretici 1. has promissiones esse quidem factas Ecclesiae, sed cum conditione vitae probae, qua non subsecuta per sceleratos Pontifices, Spiritum veritatis ab Ecclesia recedere; unde ajunt, Scripturam Isajae 59. v. 20. *Ieremiae 31. v. 31. ad Hebraeos 8. v. 6. expressè mentionem facere feceris, & conditionem clarè exprimere.* Ioan. 8. v. 31. *si in sermone meo manseritis, verè mei discipuli eritis.* 2. Promissionem Matth. 16. *Portae inferi &c. intelligendam esse de Ecclesia Invisibili, quae nunquam*

quam errat; imò visibilem etiam non vinci à dæmone, licet in errorem inducatur, modò in eo non persistat.

III. Verùm hæc frivola sunt. Nam promissio DEI & Christi facta est absolute absque ulla conditione; aliàs nihil in Ecclesia certi habebimus, & semper cogitare possemus, nulli Concilio etiam Niceno, Ephesino, Constantinopolitano, Chalcedonenfi (quæ tamen ipsi etiam Adversarij legitime censent) sciendum esse; siquidem nescimus, an Patres, qui illis interfuerunt & decreta fecerunt, coram Deo extiterint iusti, probi, integri vitæ scelerisque puri. Quæro etiam ex Sæcularijs, quid prius sit, Christum ab Ecclesia deferi, vel Ecclesiam à Christo deferi? Si secundum; Christus mendacij reus erit; etenim deserit Ecclesiam adhuc fidelem; Primum dici non potest; quippe impossibile est, Ecclesiam fieri infidelem; & errare, quamdiu illam gubernat Christus, qui est ejus Caput infallibile ad Ephes. 1. v. 22. & 23; item quamdiu habet assistentiam Spiritus Sancti ipsi in æternum promissam. Ioan. 14. v. 10. cum infallibilitas Ecclesiæ sit effectus necessarius Christi eam gubernantis, & Spiritus S. perpetuò eidem assistentis.

IV. Ad 1. igitur objectum dicimus. Promissionem esse factam absque ulla conditione probæ vitæ &c. Unde ad Scripturam Isajæ, Jeremiæ, ad Hebræos dicimus, vocem fœderis non semper sumi in stricta significatione, sicuti fit Lege Contract. 16. Cod. de fide instrument. Lege Labeo ff. de verb. sign. sed frequenter in latiore pro pacto, ad ejus substantiam sufficit promissio; & hujus acceptatio. Et licet aliqui Pontifices malè vixerint, gratia tamen gratis data Ecclesiam semper rectè docendi apud ipsos mansit; quando enim dicitur in Scriptura, Spiritum Sanctum cum sua illuminatione, & Sapientiam non manere in peccatoribus; intelligendum id solum de gratia gratum faciente; non de gratia gratis data. Ioan. 8. Christus loquitur solum ad Judæos quosdam, non ad universam Ecclesiam, ut ex textu patet.

V. Ad 2. Distinctio in Ecclesiam Visibilem, & Invisibilem jam supra rejecta fuit; & abunde probatum, veram Ecclesiam debere esse Visibilem, omnibusq; notam. Non obstant damnatorum in inferno querelæ Sap. 5. v. 6. Quia non queruntur, quod cognoscere veram Ecclesiam non poterint, sed quod intrare in eam noluerint. Quod de Ecclesia Visibili adjunctum est, eam scilicet non vinci à Dæmone, etiam si ab isto in errorem inducatur, modò in hoc non persistat. Id aperte falsum est; si enim hostis aliquam civitatem occupet, verissime prævalet, etiam si eandem postea iterum amittat.

VI. Equidem potest doctrina nostra allatis S. Scripturæ testimonijs bene probata & stabilita videri contra hostium insultus, placet tamen adhuc unum adducere, quod testimonium in primis effitax & celebre tradit Apostolus Epist. 1. ad Timoth. cap. 3. v. 15. sic ad eum scribens: *ut scias, quomodo te oporteat in domo Dei versari, quæ est Ecclesia Dei vivi Columna & Firmamentum veritatis.* Alludit ad duas templi Salomonici columnas *Iachin & Boos*. 3. Reg. 7. v. 21. ut volunt Abulensis, Vatablus & Ribera; unde sic argumentari possumus. Si Ecclesia in fide erraret, non esset Columna & Firmamentum veritatis. Consequens repugnat S. Paulo, Ergo & Antecedens. Min. patet ex textu Apostoli, Ma-

joris sequela inde constat; quod metaphoræ columnæ & firmamenti significent firmam & immobilem constantiam non quamcunque, sed in veritate, ut bene advertit Cornel. à Lapide ajens, Columnam & Firmamentum idem esse ac columnam bene firmatam, ac firmatam veritatem; est enim Hendiadis, qualis est cum dicitur, aurum frenosque momordit; alioquin melius comparata fuisset arundini vento agitæ sicuti Christus Matth. 11. v. 7. huic instabiles animos comparavit. Contra hoc tam luculentum S. Scripturæ Testimonium varias easquæ absurdas glossas afferunt Adversarij, quas breviter exponam, & refellam.

VII. Dicunt 1. Apostolum loqui solum de Ecclesia particulari Ephesina, sed hoc falsum est. Unde enim ista Ecclesia particularis præ alijs habet talem prærogativam, contra tot alia testimonia, quibus toti Ecclesiæ infallibilitas adscribitur? Loquitur ergo Paulus de universa Ecclesia, in qua etiam versabatur Timotheus, hoc ipso quod in aliqua ejus parte versabatur; qui enim ambulat in hypocaufto, etiam in domo ambulat. Hinc simul Timotheo insinuat, infallibilem veritatem fidei propositionum ex unanimi Ecclesiæ universalis confessione petendam esse, quæ etiam per Ministros Ecclesiæ traditur, cum Apostoli, quibus infallibilitas est concessa, non semper essent futuri supertites.

VI. Dicunt 2. Ecclesiam non vocari Veritatis Columnam activè, quasi fulciat & sustentet veritatem, sed passivè, quod ipsa fundetur & sustentetur à veritate. Sed quis columnam vocet columnam pavimenti, quia innititur pavimento? Rectius ergo Theophylactus, Chrysostomus, Beda & alij apud Cornel. à Lapide allati asserunt; Ecclesiam dici firmamentum tam activum, quam passivum; quia in fide & veritate passivè firmatur à Deo per infallibilem assistentiam Spiritus S. à Christo promissam; & quia per eam omnes Fideles activè confirmat, sicuti prædictæ columnæ Iachin & Boos firmarunt & stabilierunt templum Salomonium. Sed hinc:

VII. Dicunt 3. Columnas non esse perpetuas sed vetustate vel tempestate vel tormentis eventi, Ergo ex hoc non rectè colligitur perpetuitas infallibilitatis. Sed hoc non urget, cum etiam Ecclesiæ Militantis columna aliquando desitura sit, scil. ad finem mundi; cum enim venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est: 1. ad Corinth. 13. v. 10. Quod autem ante finem mundi vera fides non sit desitura, mox patebit. Instant. Veritatem etiam interire propter peccata. Ajo, homines propter peccata posse veritatem amittere: Deum autem, qui primà est veritas, non posse promissis suis non stare; affirmat iste de universali Ecclesia, quæ est Domus Dei, eam esse columnam & firmamentum veritatis, quod semper verum est; quia hoc dixit veritas.

VIII. Dicunt 4. Veritatem Dei esse Verbum Dei Scriptum, & illud solum ab Ecclesia asservari. Sed Ecclesia Christi erat vera, priusquam Apostolus illam Epistolam scriberet; imò antequam illud liber scriptus Novi Testam. extaret. Neq; asservatio scripturarum est Columnæ & Firmamenti, sed Bibliothecarum & Arcarum, ut planè Calvinus risu dignus sit ob tam stolidam interpretationem, quam affert Lib. 4. Inst. cap. 8. §. 13. Videantur DD. à Walenburch Tom. 2. à fol. 121. Et rursum fol. 688. Vbi prædicta verba D. Pauli ad Timoth. pluribus

pluribus contra Scheiblerum, Matthifum, Crocicum & alios sectarios defendunt, nobisque consentiunt.

IX. Probatum jam 2. allata doctrina nostra ex Patribus, quos fuse præter alios adducit Bernardinus Vervveis in speculo Ecclesiæ fol. 70. Sufficiat nobis S. Cyprian. Epist. ad Cornel. *Ecclesia*, inquit, *quæ Christum credit, & quæ semel id, quod cognovit, tenet, nunquam ab eo omnino discedit.* Et D. August. in Psalm. 103. explicans verba illa v. 5. *Fundasti terram super stabilitatem suam*, sic de Ecclesia scripsit: *ipsa est prædestinata Columna & Firmamentum veritatis. 1. ad Timoth. 3. nutabit Ecclesia, si nutaverit Firmamentum, non nutante Christo, non inclinabitur.* Similiter loquitur Lib. de Unitate cap. 24. & alibi, ubi sine limitatione vel distinctione supponit Ecclesiam esse Columnam veritatis, quæ nec nutare, nec inclinari possit, quod tamen fieret, si pluribus erroribus obnoxia foret; in quem finem scribit etiam Cyril. Alexad. Lib. 5. in Isajam, cap. 54. *adificat, ait, Ecclesiam, & eam sarram tectamq, conservat, ne nutet Christo protegente & concedente, ut in concussa & immota sit; adversus hanc enim, inquit, porte inferi non prævalebunt.* Quomodo autem non nutaret & concuteretur, si in pluribus erraret?

X. Probatum 3. ratione ex verbis Christi deducta. Si Ecclesiam Christi audire tenemur, infallibilis illa esse debet; quippe iniquitas foret, si fallibilem audire deberemus. Sed verum est Antecedens Matth. 18. v. 17. *Quod si non audierit eos, dic Ecclesia: si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Ergo & consequens. Dicunt Adversarij, hoc intelligendum de moribus. Verum si Ecclesia in doctrina morum intelligenda sit, cur non potius in doctrina Fidei. Rursus si Christus visibili Ecclesiæ eandem fidem adhiberi voluit, quam sibi metipsum, perinde istam ac illum infallibilem esse oportet; quomodo enim Ecclesiæ fallibili & fallaci obedire nos iussisset? aut quomodo Ecclesiæ invisibili obedire potuissimus? Sed verum est Antecedens Matt. 23. v. 3. *quæcumq; dixerint vobis, facite & servate.* Ergo & Consequens.

XI. Ex hæcenus dictis tria apertè inferuntur doctrinæ puncta. Primum. Cum Ecclesia Christi, ut hæcenus ostensum, non possit deficere aut errare in Fide propter peculiarem Spiritus Sancti assistentiam, quam Christus illi promissit, magnam omnino esse debere ejus Auctoritatem in negotio Fidei ac Religionis, quam Auctoritatem sæpe commendat D. August. ut Lib. contra Epistol. Manichæi cap. 5. cum ait; *Ego verò non crederem Evangelio, nisi me Catholice Ecclesie moveret Auctoritas.* Et Lib. de utilitate credendi ad Honoratum c. 17. *Cum igitur tantum auxilium Dei, tantum profectum, fructumq, videamus, dubitabimus Nos ejus condere gremio, quæ ab Apostolica sede per successiones Episcoporum frustra hæreticis circumlatrantibus culmen Auctoritatis obtinuit, cui nolle primas dare, vel summa profectio impietatis est, vel præcipitis arrogantia.*

XII. Secundum. Definitiones & decreta universalis Ecclesiæ ad fidem pertinentia non minùs infallibilia esse, quam Biblia; quia ab eadem infallibili Spiritu proveniunt, ac consequenter non minùs credenda, quam quæ in Biblijs leguntur; modo prius constet, illam esse veram Ecclesiam, sicuti prius constare debet, esse legitimam Bibliam, perinde ut præconibus à magistratu missis non minùs creditur, quam programmatibus, cum præsertim ip-

sa Bibliorum auctoritas à testimonio Ecclesiæ dependeat, ut diximus in Controv. de Sac. Scripturâ.

XIII. Tertium, neminem posse errare in Fide & Religione, qui sentit, quod tota Ecclesia, vel, quod idem est, unusquisque tutò & secure potest id amplecti aut respuere, quod tota Ecclesia amplectitur, aut respuere. Atque hæc est Regula, quam in Ecclesiæ Auctoritate fundatam perpetuò urgent Catholici, & ex qua D. August. plura & magni momenti puncta resolvit. v. g. *orandum esse pro mortuis*, Lib. 1. de cura pro mortuis cap. 1: *parvulos esse baptizandos*, Epist. 28. ad Hieronym: *hereticos non esse rebaptizandos* Lib. 1. contra Cresconium Grammat. cap. 3: *Librum Matthei Evangeliste, esse Canonicum*; non Librum Manichæi, qui illi contrarius est, Lib. 28. contra Faustum. cap. 2. &c.

XIV. Doctrina Secunda. Vera Christi Ecclesia à primordio hucusq; fuit non interruptâ ferie continuata: & deinceps usq; ad finem mundi perseveratura est. I. Pars doctrinæ hujus de tempore præterito probata est supra in Controv. XVIII. de Antiquitate Ecclesiæ. 2. Pars de tempore futuro etiam jam patet ex illa sententia Christi Mat. 16. v. 18. sæpe jam adducta: *Porte inferi non prævalebunt adversus illam*, hoc est, Ecclesia erit inexpugnabilis, nec ulla dæmonis astutiâ aut violentiâ poterit everti. Nam per Metaphoram portarum hebræi significant sapientiam & potentiam; quoniam in urbibus Judæorum juxta portas & fortissimi Milites excubabant, & sapientissimi Judices palam judicium celebrabant, ut indicat Salomon Proverb. 31. v. 23. *nobilis in portis vir ejus, cum sederit cum Senatoribus terra.* Pulchrè D. Chrysostomus in demonstret. quod Christus sit Deus Tom. 5. pag. 747. in cit. verba, super hanc Petrum &c. Sic scribit: *examina, ut libes; quid hoc sibi verbum velit, & videbis perspicuam ejus veritatem.* Nam non solum hoc mirum est, quod edificavit eam per totum mundum, sed quia invictam fecit, & invictam servat, licet tot bella insurgant; hoc enim est, quod porte inferi non prævalebunt adversus eam. Pericula, ait, qua mortem generant, pericula; qua in infernum deducunt. Vidisti prædictionis veritatem? Vidistis verba in operibus Lucentia, & virtutum absq; armis omnia facile confitentem.

XV. Porro hanc Perpetuitatem & inexpugnabilem constantiam in fide non esse naturalem, nec humanis viribus nixam; tunc maxime paruit, cum Ecclesia omni humano subsidio destituta omnium Principi armis impugnaretur, sicuti accidit circa an. Christi 500. quando omnes Dynastæ mundi fuerunt Ethnici vel hæretici. Nam tunc Anastasius Imperator fuit Hæreticus Eutychnianus, Reges Italiæ, Hispaniæ, Africæ Ariani: Reges Francorum, Anglorum, Germanorum Pagani, ut notavit Bellarm. in sua Chronologia. Et tamen Ecclesia immota persistit in sua fide, quod naturalibus viribus fieri non potuisset, cum alia potentissima regna conciderint, ut quatuor Monarchiæ Chaldæorum, Persarum, Græcorum & Romanorum, solo Regno Christi permanente, quem admodum Deus præfiguravit per statuum Nabuchodonosori ostensam, & à Daniele expositam. Daniel. 2. v. 44. *suscipit Dominus Deus Cæli Regnum, quod in æternum non dissipabitur*, scil. Regnum Christi, quod est Ecclesia; quò alludens Gabriel Archangelus Luc. 1. v. 32. de Christo prædixit: *regnabit in Domo Jacob in æternum, & Regnû ejus non erit finis.*

PARS POSTERIOR.

ERRORES HAERETI-
CORUM.

XVI.

Error primus est: Ecclesiam Visibilem posse errare, & reipsa saepius errasse. Ita Lutherani apud Gerhard. Lib. 2. P. 1. fol. 834. & Calvinistae apud Ames. Tom. 2. fol. 51. Probant. Tum varijs alijs testimonijs utriusque testamenti passim jam propositis, tum quia Matth. 24. v. 4. Christus ait: *videte, ne quis vos seducat.* & v. 11. *Pseudopropheta multos seducunt.* 2. ad Thessal. 2. v. 10. *Ideo mittet illis Deus operationem erroris, ut credant mendacio.* Tum quia daemone praevaleat in moribus & multos fideles in gravissima peccata inducit. Cur ergo in errores Fidei inducere nequeat, cum Voluntate non sit firmiter humanus Intellectus? Tum quia Ecclesia Papistarum docet aliqua, quae nec Christus, nec Apostoli docuerunt, qui omnem veritatem à Spiritu Sancto didicerunt: nec aliud istos docuit, quam quod Christus ante praedicavit, & ab isto audivit Spiritus ille, ut patet ex Joannis 16. Tum quia Catholici vitiosum committunt circulum, quando Infallibilitatem & Auctoritatem Ecclesiae probant ex Divina Scriptura: Et rursus Infallibilitatem & Auctoritatem Scripturae ex Ecclesia.

XVII. Nihil crebrius & vehementius Sectariorum crepant, quam Ecclesiam deficere posse, & verò re ipsa defecisse; atque ad hoc persuadendum varia rationum momenta in pharetra sua accumulavit, quae veluti Lethalia tela in nos emittunt. Sed rectè de his dixerit illud Regij Psalms Pfalm. 63. v. 8. *Sagitta parvulorum facta sunt plaga eorum.* Ex hoc enim haereticorum errore aperte inferitur 1. Totam illorum Ecclesiam errare posse. 2. Neminem apud illos securum esse de fide. 3. omnem eorum conatum, quo contendunt Romanam Ecclesiam errasse, & Adulteram fuisse factam, ed Spectare, ut fateantur, eos esse spurios & adulterinos, utpote natos ex matre adultera; Siquidem Lutherus, Calvinus & similes Pseudo-Magistri ex Ecclesia Romana prodierunt. Ecce quam ignominiosae plagae parvulorum. Alius est sensus verorum Filiorum de Matre sua Ecclesia, scilicet hanc alienam esse ab adulterio, imò ab omni committendi erroris suspitione remotissimam. Talis fuit D. Hieronymus in cap. 3. ad Ephes. scribens: *Ipsi itaque Deo sit gloria, primum in Ecclesia, quae est pura non habens maculam, neque rugam.* Tales fuerunt alijs SS. Patres, Ecclesiam mundam, pulchram, & ipsa terrâ Caeloque immobiliorem asserentes. Tales & nos Romano-Catholici omnes sumus, Sanctam Matrem nostram Ecclesiam semper invitam consistentes; etiamsi Inferi commoecantur & omnes Satanæ ministri in ipsam insurgant.

XVIII. Respond. ad 1. Non posse probari ab Adversariis, Ecclesiam totam vel errasse hactenus, vel deinceps erraturam. Quae occinunt, hinc inde in varijs Controversiarum locis refutantur, & vel unica hac sententiâ D. Cypriani Lib. de unitate Ecclesiae refelluntur: *adulterari non potest sponsa Christi, Incorrupta est, & Pudica &c.* Ad 2. Quae Matth. 24. & ad Thessal. 2. dicuntur, ad Singulos Fideles: non ad universam Ecclesiam spectant. Ad 3. Disparitatem esse, quod Christus

promiserit intellectui humano Infallibilitatem Fidei: non item Voluntati immutabilitatem virtutis. Adhuc nunquam tota Ecclesia in peccata labitur, sed semper in se habet aliquos Sanctos, ut supra diximus Controv. XVI. de Sanctitate. Ad 4. Hoc argumentum in multis peccare. Nam 1. male supponit, omnem Christi & Apostolorum doctrinam esse relatam in Scriptum, quod supra rejecimus. 2. nimis presè accipit illa verba Christi Joan. 16. v. 13. *Vos docebit omnem veritatem,* quae à Patribus solam intelliguntur de omni veritate juxta rationem temporis, seu utili ad bonum Ecclesiae regimen. 3. Falsò imponit Christo, quasi dixerit, Spiritum Sanctum non aliud docturum suggesturumque Apostolis, quam quod Christus prius docuerat; cujus oppositum ipse clarè asserit Joan. 16. cit. v. 12. *Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo; cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem,* nempe illam, quam ob incapacitatem vestram contraceo. Quando autem additur: *quacunque audieris non intelligendum id de sensibili auditione, sed metaphorica, nempe de Spiritu Sancti à Filio processione à Patribus ex hoc Textu asserta, per quam processionem Spiritus Sanctus omnem Scientiam unâ cum divina Essentia à Filio accepit.* Dicere igitur vult Christus, Spiritum Sanctum nihil locuturum contrarium doctrinae, & voluntati suae. Ad 5. Non-nihil supra jam dictum fuisse in Controv. 2. de Sac. Scriptura §. XVII. ad cujus nunc exactiorem intelligentiam.

XVIII. Supponendum ex Philosophia, duplicem esse Circulum. Materialem & Formalem. Materialis est, cum eadem res, sed aliter atque aliter considerata ex se ipsa colligitur; sicut in Deo probamus Justitiam & Misericordiam ex Sanctitate. Sanctus est. Ergo justus est. Quae tamen perfectiones in Deo non distinguuntur, adeoque idem per idem probatur. Similiter probamus, hominem esse substantiam, quia est animal; cum tamen substantiae & animalitatis gradus realiter non differant. Et hujusmodi circulus non est vitiosus, sed ingeniosus, rem eandem in varijs formalitates distinguens. Formalis est, cum eadem res sub eadem formalitate ad suimet ipsius probationem assumitur, quod sanè nugatorium ac vitiosum est; ac si probarem, bis tria esse sex, quia sex sunt bis tria. Unde Arist. 1. Posterior. c. 3. merito in veteribus quibusdam reprehendit hunc posteriorem circulum; quia idem respectu ejusdem foret notius, & ignotius, prius & posterius &c: non verò priorem, sed istum ipsamet adhibet, quando 8. Phys. Tex. 53. aeternitatem Motoris ex aeternitate motus, & vicissim probat.

XIX. Porro duplex est Auctoritas Ecclesiae; Una Humana inde orta, quod haec prudentibus doctis, probisque hominibus constat, quos omnes simul errasse, non est verosimile: altera Divina ex gubernatione & illustratione Spiritus Sancti proveniens. Non potest autem Scriptura Ecclesiae, vel Ecclesia Scripturae conferre Auctoritatem, sed praehabitam tantum manifestare; Sicuti quando novus Papa in Conclavi electus ab aliquo Cardinali ex superiore & exteriori loco Vaticani publicatur; iste Cardinalis non facit illum Pontificem, sed jam factum solummodo manifestat, ac promulgat.

XX. Loquendo igitur universim de Infallibilitate

litate tam Sacrae Scripturae, quam Ecclesiae tres auctus interveniunt. Primus per humanam Ecclesiae Auctoritatem detegit, & manifestat Auctoritatem divinam Scripturae, quod sit Verbum DEI. Secundus ex cognita Scripturae Auctoritate vicissim haec patefacit divinam Auctoritatem Ecclesiae. Tertius ex divina auctoritate Ecclesia sic patefacta rursum confirmat divinam Auctoritatem Scripturae. Et sic ab humana Auctoritate Ecclesiae rediit ad divinam ejus Auctoritatem; quae sunt diversae formalitates, adeoque non fit circulus formalis, sed Ecclesia, quae, ut viris doctis, prudentibus, & probis constat, & saltem humana fide digna est, testatur hanc Scripturam esse Verbum Dei: Et sic Sac. Scriptura pro verbo Dei agnita vicissim testatur, Ecclesiam a Spiritu Sancto infallibiliter regi, adeoque duplicem habere Auctoritatem Humanam & Divinam, utramque sibi faventem. Ita praeter alios Tanner Tom. 3. fol. 250. ubi ex professio de infallibilitate Sac. Scripturae agit, & rem breviter hoc templo declarat. Si Deus, inquit, duobus Prophetis revelaret quaequam, & inter ista, utrumque ipsorum esse verum Prophetam, addita sufficiente vi, qua alter alteri ejusmodi vaticinia sufficienter redderet credibilia, tum vicissim unus alteri testimonium merito perhiberet.

XXI. Ab hac doctrina nostra minimè alieni sunt, sed eandem tenent illi Auctores, qui absolute docent, ad interrogationem, unde habeamus Ecclesiam esse infallibilem, a priori responderi; quia praedita est sanctitate, unitate doctrinae, diffusionem per universum orbem, Successione continuam Pontificum in sede Apostolica, innumeris viris Sanctitate, doctrinam, virtute conspicuis, atque indubitatis miraculis, ut cum Richardo de S. Victore Lib. 1. de Trinit. cap. 2. non immerito quisque nostrum verba illa usurpare possit: *Domine si error est (credendo hanc Romano-Catholicam Ecclesiam pro tua unica vera & infallibili Ecclesia) a te decepti sumus; quia enim testimonio Ecclesia haec confirmata est, quae nisi a te fieri non potuerunt.* Et cum haec proprietates Ecclesiae Catholicae adeo perspicuae sunt, mereanturque, ut ob Traditionem seu Revelationem non Scriptam res credatur, ulteriori probatione ex Sac. Scriptura seu Verbo Dei scripto opus non esse. Quando nihilominus eadem adducitur pro probanda infallibilitate Ecclesiae, fieri illud quasi a posteriori, & quasi per reflexionem. Nam dum per infallibilis Ecclesiae declarationem ostenditur, hanc Scripturam esse verbum Dei scriptum: & ista saepius Ecclesiae meminit, eique clarissima testimonia perhibet, eadem Scripturae testimonia usurpari ad majorem confirmationem; & declarationem aliunde jam cognitae, & creditae infallibilitatis Ecclesiae; praesertim dum quoad hoc in ordine ad hominem & ex concessis disputatur contra haereticos, qui Sac. Scripturae Testimonia rejicere nequeunt, cum illam solam pro unico Dei verbo agnoscant. Ita fere Authores illi. Atque haec via expeditissima est ad evitandum eum, quem diximus, vitiosum circum, qui Doctores non parum haecenus vexavit. Videri potest Vitus Eiberhan in Trophæis Rom. Eccles. fol. 96.

XXII. Caeterum Sectarum qui nobis hunc circulum objiciunt, illi ipsi sunt, qui cum impijs Psal. 11. v. 9. *in circuitu ambulantes*, & in sua credendi ratione ineluctabilem circulum committunt.

Nam interrogati, unde credant, Scripturam esse divinam, & verè DEI verbum? Respondent ex interna testificatione Spiritus Sancti. Si rursus roges, unde constet, internam illam testificationem esse a Spiritu Sancto? Respondent ex S. Scriptura Joan. 10. v. 16. *Oves meae vocem meam audiunt.* Si demum scisciteris, unde noverint, hanc esse Scripturam Sacram? Iterum recurrunt ad internam testificationem, & sic tacite nosse se respondent. Et sic tota ipsorum fides sistit & privata assistentia Spiritus, & humana Sac. Scripturae expositione ad salutem minimè sufficiente nituntur. Qui sane est error maximus, & poena DEI summa, dum miseri relinquendo Ecclesiam Catholicam Spiritus Sancti assistentiam praeditam sibi met ipsis relinquuntur, & proprios suos ac fallaces sensus pro infallibilibus Sancti Spiritus effatis habent & sequuntur.

XXIII. Error secundus est eorundem haereticorum, Ecclesiam visibilem nec semper durasse, nec semper duraturam. Nam, inquit, Synagoga Judaeorum non minores factae sunt promissiones, quam Ecclesiae Christi de Perpetuitate illius. Levit. 16. v. 29. *Erit vobis hoc legitimum sempiternum.* 3. Reg. 9. v. 3. *Sanctificari domum hanc, quam adificasti, ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum, & erunt oculi mei & cor meum ibi junctis diebus.* Psal. 131. v. 3. *Elegit Dominus Sion, elegit eam in habitationem sibi: haec habitatio mea in saeculum saeculi, hic habitabo, quoniam elegi eam.* Baruch. 4. v. 1. *Hic liber mandatorum DEI, & lex quae est in aeternum.* Nihilominus Templum Salomonis dirutum. Lex Moysis abolita, & Tota Synagoga tum ante saepius obscurata, & ferè in nihil redacta. Tum demum tempore Passionis Christi penitus sublata fuit, quando summi Pontifices Scribae & Pharisei, qui Titulum Ecclesiae sibi arrogabant, Christum praevalebunt haerent, & totus Populus illorum sententiam approbavit, quid nisi igitur Ecclesia Christi non obstantibus ijs, quae adductae sunt, promissionibus, perire etiam sic possit?

XXIV. Contra errorem hunc manet, quod diximus ex Sententia Christi Matth. 16. v. 18. *Ei porta inferi non praevalent adversus eam*; quanto minus adversant, Christum praevalebunt haereticis, etiamsi omnes conatus vires & astutias suas exerant. Pro solutione argumenti, quo Adversarii utuntur, Sciendum, nomen aeternitatis in Sacris litteris variè sumi. 1. pro infinita duratione Matth. 25. v. 45. *ibunt ibi in supplicium aeternum, justi autem in vitam aeternam.* 2. pro duratione usque ad finem mundi Psal. 48. v. 12. *Sepulchra eorum domus illorum usque in aeternum*, id est, usque ad extremum judicium, ubi omnes resurgent. 3. pro longiuscula duratione unius saeculi Exodi 15. v. 18. *Dominus regnabit in aeternum & ultra*; id est, hoc & sequentibus saeculis, cum infinita duratio nihil patiat ultra. Quomodo autem nomen aeternitatis in hoc vel illo loco Scripturae sit accipiendum, partim ex subjecta materia, partim ex circumstantijs adjunctis est dividendum. Hoc notato.

XXV. Respondetur 1. Ex priorè Controversia jam patere, quod Synagoga nunquam, etiam tempore Christi, defecerit quoad fidem, alias tunc nulla Ecclesia vera extitisset, quod est absurdum; quia Ecclesia Christi per hujus passionem & mortem primum fuit obtenta, & perfectè erecta. Unde Act. 20. v. 28. admonetur Episcopi regere Ecclesiam

ham Dei, quam acquisivit Sanguine suo. Non igitur prius fuit Ecclesia Christi, quam ejus Sanguis fusus. Ad Hebræos 9. v. 15. Paulus ait: Christum esse Mediatorem Novi Testamenti per Sanguinem suum; ubi enim testamentum est, mors necesse est, intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est, alioquin non valet, cum vivit, qui testatus est. Sic etiam Scribit D. August. Tract. 10. in Joan. Dormit Adam, ut fiat Eva: moritur Christus, ut fiat Ecclesia. Dormienti Adæ sit Eva de latere, mortuo Christo lancea percussit latus, ut profuanti Sacramenta quibus formatur Ecclesia. Quapropter ante mortem Christi novum Testamentum neminem obligavit, quia antiquum nondum fuit sublatum, & ad istud etiam justi & electi in Israël Zacharias, Joannes Baptistæ, Joseph, Maria, Simeon, Anna Prophetissa &c. ante mortem Christi spectaverunt. Eiusdem Testamenti tanquam veræ tunc Ecclesiæ supremum Caput & Doctores fuerunt summi Pontifices, Scribæ, & Pharisei, qui etsi privatas suas Sectas & errores haberent, docuerunt tamen in communi Legem Moysis, quam omnes Judæi profitebantur. Et hoc intendit Christus paulò ante mortem, dum ait: Omnia ergo, quaecumque dixerint vobis, servate & facite. Matth. 23. v. 3.

XXVI. Respond. 2. Aternitatem Synagogæ promissam strictius accipiendam pro aliquot sæculis, scilicet usque in adventum Messiae; tunc enim illam Synagogam desituram & in statum perfectiorem tranmutandam, habetur ex Jerem. c. 31. v. 31. ubi hæc leguntur: Ecce dies venient, dicit dominus, & feriam domui Israël, & domui Judæ sedes non secundum pactum, quod pepigi cum patribus eorum, hoc est, non transcursum, sed stabiliter permanens, non severitatis, sed benignitatis &c. ut exponunt S. Hieron. D. Thomas. Joannes Maldonatus & alij apud Tirinum.

XXVII. Respondetur. 3. Si aternitatem velimus latius sumere pro duratione usque ad finem mundi, tunc promissionem Templo factam conditionate esse intelligendam, si servarent Legem Dei, ut declarat Scriptura in Levit. cap. 26. & alibi sapius repetens ista verba: Si in præceptis meis ambulaveritis, & mandata mea custodieritis & feceritis ea &c. At verò Christo & ejus Ecclesiæ promissa est perpetuitas sine ulla conditione, ita ut quantiscumque peccatis intervenientibus non deleatur propter merita Christi; id quod sumitur ex Jerem. 31. cit. v. 37. ubi hæc habentur: Hæc dicit Dominus, si mensurari poterint cali sursum, & investigari fundamenta terræ deorsum, & abijciam universum semen Israël propter omnia, quæ fecerunt; Et mox: aedificabitur Civitas Domino, & non destruetur ultra in aeternum. In hoc loco ex antecedentibus certum est, agi de Ecclesia Christi. Sensus igitur est verborum Dei: si homines magnitudinem & altitudinem Cælorum mensurare, & profundum terræ penetrare possunt, & ego Deus universum semen Israël abijcere potero; sed sicuti illa nunquam fiunt, ita ego nunquam semen Israël abijciam. Sed propter Christum primò Apostolos, & discipulos: deinde innumera ex Israël millia Ecclesiæ Christianæ adjungam: Demum in fine mundi reliquos eidem aggregate decrevi. Videatur Tirinus in cit. loc. Scripturæ. Et Bellarminus Lib. 4. c. 6. de Eccles. Duratione, ubi à tempore Apostolorum usque ad tempus Lutheri refert ducentas Hæreticorum diversissimas Sectas; quarum pauca ex Arianis, Nestorianis & Eutychi-

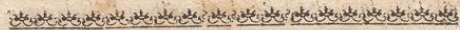
anis solùm reliquiæ supersunt: cæteræ omnes penitus evanuerunt; tamen multæ ex illis multos Episcopos, multas Ecclesias, multos Imperatores & Reges habuerint Patronos, & innumerabiles etiam libros scripserint, qui cum ipsis hæreticis interièrent. Idem fatum modernis Sectis Lutheranæ, Calvinianæ &c. imminet. Quare ex consilio D. Hieronymi advers. Luciferanos: In ea Ecclesia permanendum, quæ ab Apostolis fundata usque ad diem hanc perdurat; quæ est Romano-Catholica, Infalibilis, & Perpetua.

CONTROVERSIA XXII.

DE MIRACULIS ECCLESIAE.

D Thomas Aquinas 3. P. Q. 45. art. 1. Miraculum vocat Sigillum quoddam divinæ Auctoritatis. Sed elegantius adhuc scribit D. August. Tract. 24. in Joan. in hæc verba: Interrogemus ipsa miracula, quid nobis loquantur de Christo; habent enim miracula, si intelligantur, linguam suam. Quid eadem miracula de Ecclesia Christi nobis enuncient, in præsentiarum audiemus; postquam pauca quædam de Miraculorum acceptione præmiserimus.

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. Nomen Miraculi trifariam sumitur. 1. Latissime pro omni effectu raro mirabili, à quacunque causa profecto, sic D. August. Lib. de utilitate credendi cap. 16. miraculum, inquit, voco, quicquid arduum & insolitum supra spem & facultatem mirantis apparet. Sic quædam ex miraculis dicuntur Artis & Naturæ.

II. 2. Accipitur Miraculum strictius pro extraordinario opere Dei, licet naturæ vires non excedente, sive solus id efficiat, sive adhibita operâ creaturam præsertim Angelorum, dummodo consuetum ordinem divinæ providentiæ excedat, & speciali Dei potentia, vel imperio factum sit, sicuti loquela Asinæ Balaam Num. 22. v. 28. miraculis annumeratur, licet Angelus (Michael Hebræorum tutelaris, ut putant aliqui apud Trinum) Dei jussu Asinæ linguam moverit, & per eam voces articulatas efformaverit; sicuti dæmon movit os serpentis, ut loqueretur Evæ, Genes. 3. v. 1. aërem vicinum, quoad opus erat, collidendo, & sic supplendo, quod organis Bestiæ deerat, ut Abulens. & alij.

III. 3. Sumitur Miraculum strictissime pro opere supernaturali quod omnium creaturarum vires superat, & à solo Deo fieri potest sive quoad substantiam, sive quoad modum. Excedit autem, inquit D. Thom. 1. p. q. 105. art. 8. aliquid facultatem tripliciter; uno modo quantum ad substantiam facti, sicuti quod duo corpora sint simul, vel quod Sol retrocedat, vel quod corpus humanum